

PATVIRTINTA
VŠĮ LIETUVOS
ANTIDOPINGO
AGENTŪRA
direktorius 2024 m. sausio
16 d. įsakymu Nr. V-2

**VŠĮ LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪROS VEIKLOS SRIČIŲ
KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO 2022-2023
METAIS RIZIKAS**

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 3 dalimi, 5 straipsnio 2 dalies 5 punktu, 10 straipsniu, Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos)¹, bei VŠĮ LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪROS² (toliau – Agentūra) direktorės 2023 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. V-28 „Dėl veiklos sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo darbo grupės sudarymo“, siekiant nustatyti ir pašalinti, ir/ar valdyti korupcijos rizikos veiksnius, pirmą kartą atliekamas Agentūros veiklos sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas už 2022-2023 m. laikotarpį.

2. Atliekant vertinimą buvo analizuojami:

2.1. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas (toliau – KPI);

2.2. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas;

2.3. Agentūros veiklą reglamentuojantys pagrindiniai teisės aktai: įstatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2020 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. V-606 „Dėl Viešosios įstaigos Lietuvos antidopingo agentūros įstatų patvirtinimo“;

2.4. Rekomendacijos;

2.5. Pasaulinės antidopingo agentūros (toliau – WADA) kodeksas ir standartai;

2.6. Agentūros darbo reglamentas.

3. Korupcijos pasireiškimo tikimybė – prielaida, kad Agentūrai įgyvendinant jai pavestus uždavinius gali kilti pavojus pasireikšti korupcijai, padarant korupcinio pobūdžio nusikalstamas ir kitas su korupcija susijusias veikas, kas gali turėti neigiamą poveikį Agentūros veiklai, reputacijai, finansiniams nuostoliams. Minėta prielaida yra laikoma didelė, kai atitinkama įstaigos veiklos sritis atitinka bent vieną ar kelis Rekomendacijose nustatytus kriterijus. Siekiant nustatyti Agentūros veiklos sričių, korupcijos pasireiškimo tikimybę, buvo atlikti šie veiksmai:

3.1. Identifikuojamos Agentūros veiklos sritys;

3.2. Vertinama veiklos sričių atitiktis Rekomendacijose nurodytiems kriterijams;

3.3. Nustatytos Agentūros veiklos sritys, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė.

¹ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/6132e04051d911ec862fdcbc8b3e3e05/asr>

² <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-pasireiskimo-tikimybes-nustatymas/7479>

RIZIKOS

4. **Rizika – darbuotojai nėra atsparūs korupcinio pobūdžio teisės pažeidimams (labai žema rizika).**

5. **Rizikos veiksnys** – darbuotojai nesilaiko teisės aktų reikalavimų, stokoja žinių ir įgūdžių, toleruoja korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus.

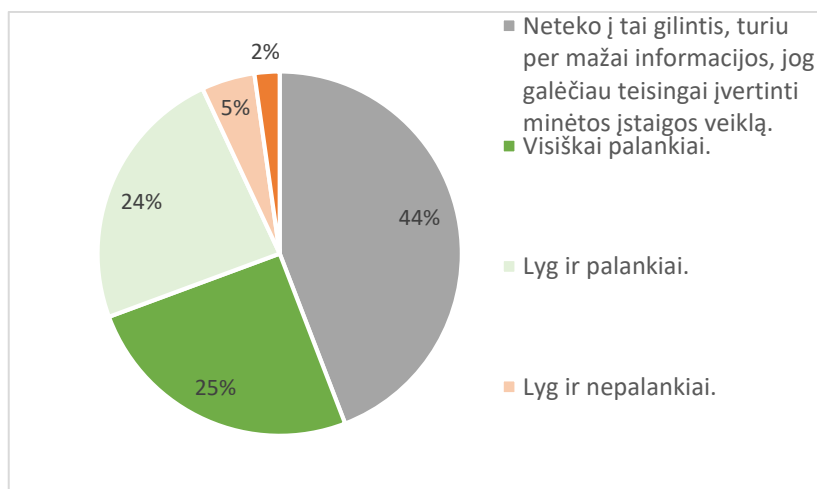
6. Agentūroje dirba 10 darbuotojų, iš kurių 5 darbuotojai dirba pusę darbo laiko. Agentūra iš esmės turi dvi pagrindines funkcijas, todėl Agentūroje nėra darbuotojo, kuris visą darbo laiką būtų atsakingas už vidaus auditą, kontroliuotų kaip darbuotojai vykdo vidaus teisės aktų reikalavimus, nustatytas kompetencijas ir jų ribas. 2023 m. visi Agentūros darbuotojai nuotoliniu būdu išklause Specialiųjų tyrimų tarnybos mokymų ciklą apie korupciją ir jos prevenciją. Kiekvienais metais atliekamas nepriklausomas auditas. 2022 metais Agentūrą išorės institucijos tikrino du kartus: WADA dėl taikomų standartų ir atliekamų standartinių procedūrų, ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. 2022 metais Agentūroje vidaus patikrinimo ar vidaus kontrolės priemonės nebuvo taikomos arba atliekamos.

7. Per vertinamą laikotarpį:

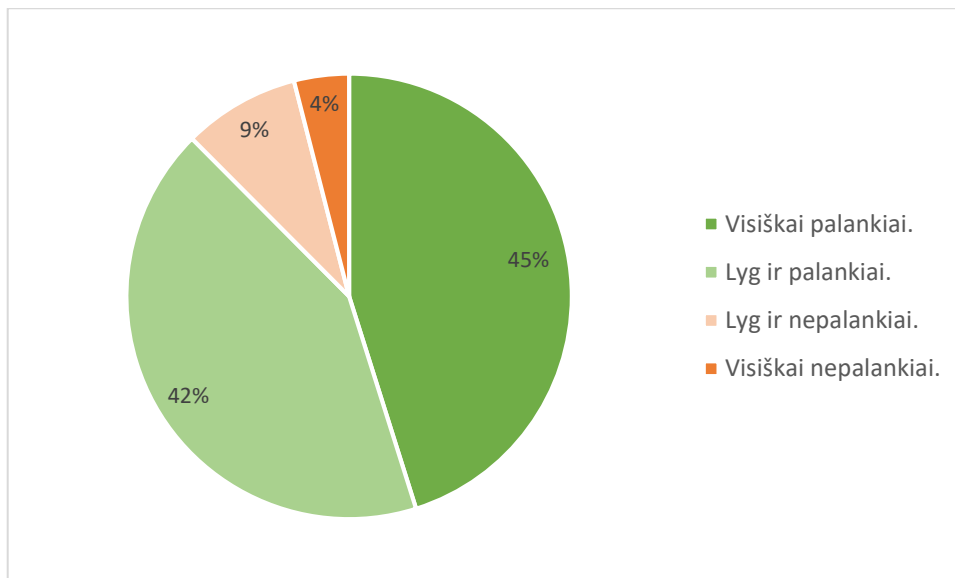
7.1. Agentūroje nebuvo užfiksuota Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 9-10 dalyse nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ir teisės pažeidimų atvejų;

7.2. nebuvo gauta skundų, pranešimų, pareiškimų, dėl Agentūros darbuotojų veiklos, dėl kurių (ne) būtų pradėti ikiteisminiai tyrimai, administracinių nusižengimų bylos ar tarnybiniai patikrinimai.

8. 2023 m. buvo atlikta tikslinių grupių apklausa, kurios metu respondentams buvo pateiktas klausimas dėl Agentūros vykdomos veiklos vertinimo. Sociologinės apklausos rezultatai parodė, kad beveik pusė respondentų Agentūros veiklą vertina palankiai („visiškai palankiai“ bei „lyg ir palankiai“ (žr. 1 pav.). 44 proc. respondentų nieko nežino apie Agentūros vykdomą veiklą. Atmetus šiuos respondentus Agentūros veiklą teigiamai vertina 87 proc., o 13 proc. veiklą vertina neigiamai (žr. 2 pav.). Darytina išvada, kad Agentūros veikla yra vertinama teigiamai, tačiau trūksta daugiau viešinimo ir sklaidos dėl Agentūros vykdomos veiklos ir atliktų darbų.

1 pav. Kaip vertinate viešosios įstaigos LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪRA veiklą? Atsakymų pasiskirstymas %, N=718

2 pav. Kaip vertinate viešosios įstaigos LIETUVOS ANTIDOPINGO AGENTŪRA veiklą? Atsakymų pasiskirstymas %, atmetus neturinčius informacijos, N=401

9. Rekomendacijų 13-15 punktu nustatyta tvarka atliekamas rizikų nustatymas, jų lygio apskaičiavimas ir suskirstymas pagal svarbą, taikant Rekomendacijose pateiktą matricų metodą. Įvertinus matricų metodą, šį riziką buvo nuspalvinta atitinkamos rizikos lygio spalva (priedas Nr. 1).

10. **Rizikos valdymo priemonės** – vykdyti šios rizikos paskesnę ir tolesnę stebėseną; vykdyti kvalifikacijos tobulinimą; priimant naujus darbuotojus tikrinti juos pagal Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 17 straipsnį.

11. **Rizika – išorinių institucijų poveikis arba įtaka Agentūros sprendimams (vidutinė rizika).**

12. **Rizikos veiksnys** – institucijos, vykdydamos joms pavestas funkcijas ir uždavinius, tiesiogiai arba netiesiogiai, teisėtai ar neteisėtai bando įtakoti Agentūros veiklą, paveikti Agentūros darbuotojus, kad jų vykdoma veikla ir priimami sprendimai būtų palankūs jų atstovaujamos institucijoms ar asmenims.

13. Per analizuojamą laikotarpį nebuvo užfiksuoti bandymai, pažeidžiant teisės aktų nustatytą tvarką, paveikti Agentūros darbuotojus ir jų priimamus sprendimus. Tačiau daroma prielaida, kad kitų institucijų veikla, tame tarpe galimai ir teisėta veikla, gali daryti išorinį poveikį arba įtaką, galinti paveikti Agentūrą ir jos darbuotojus.

14. Agentūra yra įsteigta kaip viešoji įstaiga ir yra ne pelno siekianti ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurios steigėja ir vienintelė įstaigos dalininkė (savininkė) yra Lietuvos valstybės, kurios savininko teisės ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Nors pagal įstatus Agentūra turi ūkinį, finansinį, organizacinį ir teisinį savarankiškumą, Agentūra su jai skirtu valstybės finansavimu, įgyvendina ne tik Lietuvos Respublikos teisės aktus, bet ir tarptautinius teisės aktus. Pavyzdžiui, Agentūra įgyvendina Pasaulinio antidopingo kodekso reikalavimus, galinčius sukelti teisinius, organizacinius ir kitus „konfliktus“ su nacionaliniais teisės aktais ir jų reikalavimais.

15. Kitos institucijos, susijusios su sportu, vykdančios sporto plėtojimą, politikos formavimą, sporto finansavimą ir kt., gali tiesiogiai arba netiesiogiai prieštaraujant Agentūros vykdomoms funkcijoms, daryti įvairią įtaką savo naudai, tame tarpe darant įtaką Agentūros savarankiškumui ir veiklos nepriklausomumui. Kitaip tariant, Agentūros ir jos darbuotojų priimami sprendimai gali būti „kvestionuojami“ kitų institucijų, susijusių su sportu, net ir neturinčių tam tiesioginių įgaliojimų, tačiau turinčias kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas ir priemones, kurios vienaip ar kitaip gali „neetiškai“ ar kitaip paveikti Agentūrą.

16. Išorinis institucijų poveikis arba įtaka Agentūrai gali pasireikšti tiesiogine ir netiesiogine, nebūtinai susijusia su priešinga teisei veika, įtaka priimant strateginius, taktinius ir politinius sprendimus, susijusiais su Agentūra, kurie gali būti realizuojami tiek tiesės aktais, tiek kitų institucijų administraciniais sprendimais, tiek politiniais procesais sprendimų priėmimo procese, tiek neformaliu bendravimu, tiek lobizmu. Visa tai didina „užkulisinės korupcijos“ ir korupcijos riziką ir jos rizikos lygį Agentūroje, kurių pasekmės yra susijusios su nepasitikėjimu Agentūra ir Agentūros darbuotojų sąžiningumu ir lojalumu.

17. Agentūrai suteikti įgaliojimai priimti sprendimus savarankiškai, nesuderinant su kitomis valstybės ir savivaldybės įstaigomis šiose veiklose: administracinis (teisinis arba veiklos) reglamentavimas, informacijos ir dokumentų valdymas, personalo valdymas, viešųjų pirkimų organizavimas, vykdymas ir sutarčių sudarymas, gautos paramos (rėmimo, projektų lėšų) valdymas, įsigyto turto valdymas, mėginių paėmimo teikiamų paslaugų veikla. Tačiau Agentūros finansinė ir buhalterinė apskaita, jos politika ir teisinis reguliavimas turi būti suderintas su Agentūros steigėjo teisės įgyvendinančia Lietuvos Respublikos švietimo mokslo ir sporto ministerija (toliau – Ministerija). Todėl iš vienos pusės Agentūros finansų ir buhalterinės apskaitos ir valdymo veikloje korupcijos pasireiškimo tikimybė sumažėja, tačiau iš kitos pusės rizika padidėja dėl Ministerijos ir jos darbuotojų veiksmų įtakojant Agentūros personalo politiką ir darbo apmokėjimą, Agentūrai įgyvendinant išskirtinės funkcijas ir tarptautinius įsipareigojimus.

18. Apibendrinant, galima daryti išvadą, kad nors nėra užfiksuota faktinių aplinkybių apie Agentūros ir jos darbuotojų spėdimų įtakojamą, Agentūros ir jos darbuotojų spėdimai gali būti įtakojami. „Užkulisinis“ poveikis gali būti daromas tiesiogiai, netiesiogiai, tyčia ir netyčia, daromas teisės aktais, administraciniais sprendimais, politiniuose procesuose, neformaliame bendravime ir lobizmu. „Užkulisinė“ korupcija gali turėti neigiamos įtakos Agentūros veiklai, nepasitikėjimu Agentūra ir Agentūros darbuotojų sąžiningumu ir lojalumu.

19. Rekomendacijų 13-15 punktu nustatyta tvarka atliekamas rizikų nustatymas, jų lygio apskaičiavimas ir suskirstimas pagal svarbą, taikant Rekomendacijose pateiktą matricų metodą. Įvertinus matricų metodą, šį riziką buvo nuspalvinta atitinkamos rizikos lygio spalva (priedas Nr. 1).

20. **Rizikos valdymo priemonės** – stiprinti Agentūros darbuotojų atsparumą korupcijai, „užkulisinei“ korupcijai, lobizmui, skatinant dalyvauti atitinkamose mokymuose ir renginiuose; nustačius daromą poveikį ar įtaką Agentūros ir jos darbuotojų priimamiems sprendimams kreiptis į Specialiųjų tyrimų tarnybą; dialogo tarp Ministerijos ir Agentūros skatinimas bei bendradarbiavimo, tarptautinių įsipareigojimų vykdymo, personalo, finansavimo ir kitų veiklos strategijos gairių parengimas.